



# LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

## Ändring av landskapslagen om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen

1996-97

nr 10

---

### *FÖRSLAG*

Landskapsstyrelsen föreslår att landskapslagen om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen (52/78) ändras bl.a. så att tobaksprodukter inte skall få säljas till personer under 18 år samt att bestämmelserna om tobaksrökning ombord på fartyg harmoniseras med de bestämmelser som gäller för tobaksrökning i andra sammanhang. Lagen föreslås dessutom kompletterad med ett förbud mot försäljning av portionssnus i landskapet.

---



## MOTIVERING

### 1. Bakgrund

Landskapslagen om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen (52/78), nedan kallad tobakslagen, innehåller huvudsakligen bestämmelser om restriktioner beträffande försäljning av tobaksprodukter och tobaksrökning.

Tobaksprodukter får enligt lagen inte säljas till barn under 16 år. Ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som huvudsakligen färdas i internationell trafik gäller förbud för försäljning av tobaksprodukter till barn under 15 år. På dessa fartyg är rökning i princip tillåten överallt utom i utrymmen som är avsedda för barn eller för hälso- och sjukvård. Dessutom skall det i tillräcklig omfattning reserveras vistelseutrymmen och utrymmen avsedda för servering av mat för resande som inte röker. Övriga regler i tobakslagen är ej gällande på ovannämnda fartyg.

Direktreklam för tobaksprodukter är med undantag för vissa tryckalster förbjuden enligt 3 § tobakslagen. i TV-program är dessutom all indirekt tobaksreklam förbjuden i enlighet med LL om rundradioverksamhet (117/93). LL om kabelsändningar till allmänheten (53/93) samt förordningen om rundradio- och kabelsändningsverksamhet (8/94). Lagstiftningen är dock inte tillämplig avseende sådana program som utgör omedelbar och oförändrad utsändning av sändning som har sitt ursprung utanför landskapet samt vidareutsändning vid kabelsändning. Härigenom begränsas följaktligen bestämmelserna att endast avse sändningsverksamhet som bedrivs i landskapet. Landskapets lagstiftning är i detta avseende i överensstämmelse med EG:s krav härom i *rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television*. I direktivets artikel 13 stadgas således att "alla former av TV-reklam för cigaretter eller andra tobaksvaror skall var förbjudna.

I enlighet med *rådets direktiv 92/41/EEG av den 15 maj 1992 om ändring av direktiv 89/622/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om märkning av tobaksvaror* har medlemsländerna skyldighet att utfärda förbud mot att snus släpps ut på marknaden. Av direktivet framgår att syftet är stoppa nya produkter för användning i munnen som uppträtt på marknaden och som särskilt riktar sig till ungdomar. Ett totalförbud bör enligt direktivet inte beröra traditionella tobaksvaror för användning i munnen. Med traditionella tobaksvaror för användning i munnen avses tuggtobak. Att snus ej ingår i definitionen framgår av artikel 1 punkt 2). Där definieras tobak för användning i munnen som "alla produkter för användning i munnen utom sådana som är avsedda att rökas eller tuggas, och som helt eller delvis är framställda av tobak i pulver- eller partikelform eller i någon kombination av dessa former — särskilt i portionspåsar eller porösa påsar — eller i en form som påminner om ett livsmedel." I artikel 8a stadgas "Medlemsstaterna skall utfärda förbud mot att tobak för användning i munnen enligt definitionen i artikel 2.4 släpps ut på marknaden."

Dessutom innehåller direktivet en skyldighet för medlemsstaterna att sätta i kraft bestämmelser om varningstexter som skall föras på andra styckförpackningar av tobaksprodukter än cigaretter.

## *2. Nuläget och förslaget*

Tobaksrök innehåller ca 4.000 hälsofarliga ämnen. Rökningens hälsoeffekter är bättre kända än effekterna av många andra luftföroreningar. Det är påvisat att ett större antal sjukdomar i väsentligt högre utsträckning drabbar dem som på olika sätt regelbundet inandas tobaksrök jämfört med andra referensgrupper. Rökare drabbas i första hand av olika cancerformer, men också av bl.a. hjärtinfarkt, rubbningar i blodcirkulationen, kronisk bronkit och vanliga luftvägsinfektioner. Risken att drabbas av till rökningen relaterade luftvägsbesvär och andra sjukdomar är dessutom förhöjd för dem som i unga år utsätter sig för eller utsätts för tobaksrök.

De flesta rökare har grundlagt sina rökvanor i unga år. Betydligt färre har börjat röka i mogen ålder. Landskapsstyrelsen konstaterar att tobaksrökningen under de senaste åren har ökat bland ungdomar och att rökdebutåldern har sjunkit.

Landskapsstyrelsen anser att tobaksprodukter av hälsoskäl inte bör tillhandahållas personer under 18 år. Landskapsstyrelsen föreslår därför att tobakslagen ändras så att försäljning inte i något fall får ske till personer under 18 år, vare sig i landskapet där gränsen nu är 16 år eller ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som i huvudsak färdas i internationell trafik där gränsen enligt nuvarande tobakslag är 15 år.

Landskapsstyrelsen anser att en ändring behövs av bestämmelserna om rökning i enskilda arbetsrum och andra utrymmen där arbete utförs som omfattas av lagen om skydd i arbete (FFS 299/58). Om två eller flera personer brukar vistas i sådana utrymmen föreslås rökning vara förbjuden.

Landskapsstyrelsen anser att bestämmelserna om tobaksrökning ombord på fartyg i internationell trafik måste harmoniseras med bestämmelserna om rökning i andra sammanhang och föreslår att lagen gäller fullt ut på fartyg i internationell trafik.

Landskapsstyrelsen anser att rundradiolagstiftningens förbud avseende tobaksreklam i TV-program i stället tas in i tobakslagen. I rundradiolagstiftningen bör dock finnas en hänvisning till tobakslagens bestämmelser härom. En brist i nuvarande lagstiftning är att det inte finns någon påföljdsbestämmelse för överträdelse av tobaksreklamförbudet. Med den föreslagna lagstiftningen kan en överträdelse medföra böter, vilket är i överensstämmelse med EU-rådets direktiv.

Landskapslagstiftningen innehåller idag inte några bestämmelser om förbud mot att snus saluförs. Därför borde lagstiftningsåtgärder vidtas för att de krav EG:s regelverk ställer skall uppfyllas. Något totalförbud mot försäljning av snus på Åland har dock inte intagits i detta förslag. Däremot finns ett förslag på förbud mot försäljning av portionssnus.

Reglerna i direktiv 89/622/EEG och 92/41/EEG om varningstexter på förpackningar av andra tobaksvaror än cigaretter kräver inte att lagstiftningsåtgärder vidtas eftersom tobakslagen uppfyller de krav som gäller enligt direktiven.

Tobakslagens rubrik blir inte tillräckligt beskrivande för lagens innehåll när även snus regleras i lagen. Landskapsstyrelsen föreslår att lagens rubrik ändras till tobakslag för landskapet Åland. Även tobakslagens ändamålsbestämmelse i 1 § 1 mom. föreslås ändrad så att det av bestämmelsen framgår att lagen inte enbart reglerar tobaksrökning.

### ***3. Ekonomiska, organisatoriska och miljömässiga verkningar***

#### *Ekonomiska och organisatoriska verkningar*

Om rökningen minskar genom förslaget bedöms det långsiktigt få positiva samhällsekonomiska verkningar för landskapet genom att kostnaderna för till rökning relaterad sjukfrånvaro och direkta sjukvårdskostnader minskar.

De ekonomiska konsekvenserna för såväl den land- som sjöbaserade handeln bedöms bli mycket små.

Förslaget saknar annan organisatorisk verkan än att den som överträder förbudet mot tobaksreklam i TV-program enligt 13 § tobakslagen kan dömas till böter.

#### *Miljömässiga verkningar*

Förslaget saknar direkta miljömässiga verkningar. Det bedöms dock få positiva verkningar för människors hälsa om färre personer härigenom grundlägger en tidig rökvana. Färre rökare utsätter dessutom färre personer för passiv rökning.

### ***4. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser***

Landskapsstyrelsen föreslår att ikraftträdelsedatumet lämnas öppet för landskapsstyrelsens avgörande. Avsikten är att lagen skall träda i kraft så fort som möjligt efter det att lagstiftningskontrollen är avslutad.

För att det skall vara möjligt för de som saluför portionssnus att bli kvitt det lager av snus som införskaffas strax innan försäljningsförbudet träder i kraft föreslår landskapsstyrelsen att det ges en frist på tre månader efter den månad förbudet träder i kraft att sälja ut snuslagret.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

**L A N D S K A P S L A G****om ändring av landskapslagen om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen**

I enlighet med lagtingets beslut

**upphävs** 1 § 4 mom. landskapslagen den 16 augusti 1978 om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen (52/78),

**ändras** 1 § 1 mom., 2 § 1 mom., 3 §, 4 § 1 mom. 4 p., 13 § 1 mom. samt lagens rubrik, 2 § 1 mom., 4 § 1 mom. 4 p. och 13 § 1 mom. sådana de lyder i landskapslagen den 13 augusti 1992 (38/92) samt

**fogas** till lagens 2 § ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 2a § som följer:

**T O B A K S L A G****för landskapet Åland****1 §**

Syftet med denna lag är att genom begränsningar av det för hälsan skadliga nyttjandet av tobaksprodukter minska de skadeverkningar nyttjandet orsakar och samtidigt öka trivseln och välbefinnandet för dem som inte nyttjar tobaksprodukter.

-----

**2 §**

Tobaksprodukter får inte säljas till personer under 18 år. Vid behov skall försäljaren förvisa sig om kundens ålder.

-----

Ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som i huvudsak färdas i internationell trafik och som regelbundet används i passagerartrafik får tobaksprodukter inte säljas i automat.

**2a §**

Det är förbjudet att saluföra eller på annat sätt överlåta i näringsverksamhet i landskapet pulveriserad tobak i form av snus förpackad i portionspåsar eller liknande för användning i munnen.

**3 §**

Reklam för tobaksprodukter är förbjuden. Förbudet gäller inte reklam i utländska tryckalster vars huvudsakliga ändamål är ett annat än att göra reklam för tobaksprodukter och inte tryckalster som tillhandahålls ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som huvudsakligen färdas i internationell trafik.

Alla former av reklam eller annan försäljningsfrämjande verksamhet för tobaksprodukter eller för andra produkter än tobaksprodukter, som sker i sådana televisionspro-

gram som avses i landskapslagen om rundradioverksamhet (117/93) eller landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten (53/93), är förbjuden om den är utformad så att den är ägnad att främja bruket av tobaksprodukter.

## 4 §

Tobaksrökning är förbjuden:

-----  
4) i enskilda arbetsrum och andra utrymmen där arbete som omfattas av lagen om skydd i arbete (FFS 299/58) utförs, då två eller flera arbetstagare brukar vistas där, samt  
-----

## 13 §

Den som säljer tobaksprodukter i strid med bestämmelserna i 1 § 4 mom., 2 § eller 2a § eller som placerat automat så att försäljning till unga personer inte förhindras skall för *förseelse vid försäljning av tobaksprodukter* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den .

Tobaksprodukter som omfattas av förbudet i 2a § och som importerats, tillverkas eller införs till landskapet före denna lag träder i kraft får saluföras eller på annat sätt överlåtas i näringsverksamhet till och med tre månader efter den månad då denna lag träder i kraft.

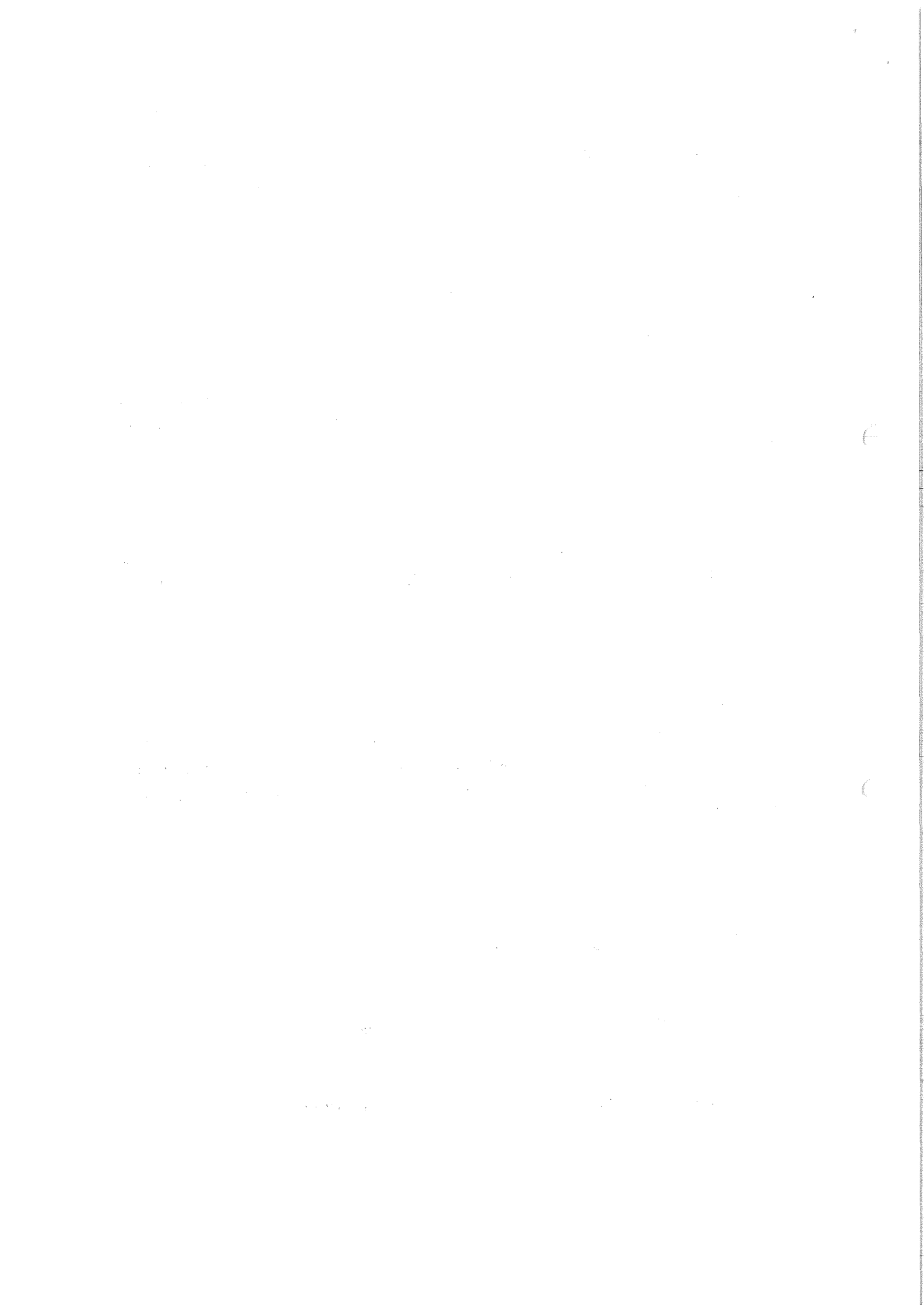
Mariehamn den 12 december 1996.

L a n t r å d

Roger Jansson

Föredragande ledamot

Gun Carlson





## L A N D S K A P S L A G

## om ändring av landskapslagen om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen

I enlighet med lagtingets beslut

**upphävs** 1 § 4 mom. landskapslagen den 16 augusti 1978 om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen (52/78),

**ändras** 1 § 1 mom., 2 § 1 mom., 3 §, 4 § 1 mom. 4 p., 13 § 1 mom. samt lagens rubrik, 2 § 1 mom., 4 § 1 mom. 4 p. och 13 § 1 mom. sådana de lyder i landskapslagen den 13 augusti 1992 (38/92) samt

**fogas** till lagens 2 § ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 2a § som följer:

*Gällande lydelse*

L A N D S K A P S L A G  
om åtgärder för begränsning av  
tobaksrökningen

## 1 §

Denna lag innehåller stadganden om åtgärder, som syftar till att genom begränsningar av den för hälsan menliga tobaksrökningen nedbringa dess skadeverkningar och samtidigt öka trivseln och välbefinnandet för dem som icke röker.

Denna lag tillämpas inte ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som huvudsakligen färdas i internationell trafik. På sådana fartyg får tobaksprodukter dock inte säljas till personer under 15 år eller i automat. På här avsett fartyg, som regelbundet används i passagerartrafik, är rökning förbjuden i utrymmen som är avsedda för barn eller för hälso- och sjukvård. Även i övrigt skall det i tillräcklig omfattning reserveras vistelseutrymmen för servering av mat för resande som inte röker.

*Föreslagen lydelse*

T O B A K S L A G  
för landskapet Åland

## 1 §

Syftet med denna lag är att genom begränsningar av det för hälsan skadliga nyttjandet av tobaksprodukter minska de skadeverkningar nyttjandet orsakar och samtidigt öka trivseln och välbefinnandet för dem som inte nyttjar tobaksprodukter.

(4 mom. upphävt.)

## 2 §

Tobaksprodukter får inte säljas till personer under 16 år. Vid behov skall försäljaren förvisa sig om kundens ålder.

(nytt 3 mom.)

(ny 2a §)

## 3 §

Reklam för tobaksprodukter är förbjuden. Förbudet gäller dock icke reklam i utländska tryckalster vars huvudsakliga syftemål icke är att göra reklam för tobaksprodukter.

## 2 §

Tobaksprodukter får inte säljas till personer under 18 år. Vid behov skall försäljaren förvisa sig om kundens ålder.

Ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som i huvudsak färdas i internationell trafik och som regelbundet används i passagerartrafik får tobaksprodukter inte säljas i automat.

## 2a §

Det är förbjudet att saluföra eller på annat sätt överlåta i näringsverksamhet i landskapet pulveriserad tobak i form av snus förpackad i portionspåsar eller liknande för användning i munnen.

## 3 §

Reklam för tobaksprodukter är förbjuden. Förbudet gäller inte reklam i utländska tryckalster vars huvudsakliga ändamål är ett annat än att göra reklam för tobaksprodukter och inte tryckalster som tillhandahålls ombord på i landskapet hemmahörande fartyg som huvudsakligen färdas i internationell trafik.

Alla former av reklam eller annan försäljningsfrämjande verksamhet för tobaksprodukter eller för andra produkter än tobaksprodukter, som sker i sådana televisionsprogram som avses i landskapslagen om rundradioverksamhet (117/93) eller landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten (53/93), är förbjuden om den är utformad så att den är

## Gällande lydelse

## Föreslagen lydelse

ägnad att främja bruket av tobaksprodukter.

4 §

Tobaksrökning är förbjuden:

-----

4) i enskilda arbetsrum och andra utrymmen där arbete som omfattas av lagen om skydd i arbete (FFS 299/58) utförs, då två eller flera arbetstagare brukar vistas där, **dock så att arbetstagarna kan överenskomma annorlunda, samt**

-----

13 §

Den som säljer tobaksprodukter i strid med bestämmelserna i 1 § 4 mom., eller 2 § eller som placerat automat så att försäljning till unga personer inte förhindras skall för *förseelse vid försäljning av tobaksprodukter* dömas till böter.

4 §

Tobaksrökning är förbjuden:

-----

4) i enskilda arbetsrum och andra utrymmen där arbete som omfattas av lagen om skydd i arbete (FFS 299/58) utförs, då två eller flera arbetstagare brukar vistas där, samt

-----

13 §

Den som säljer tobaksprodukter i strid med bestämmelserna i 1 § 4 mom., 2 § **eller 2a** § eller som placerat automat så att försäljning till unga personer inte förhindras skall för *förseelse vid försäljning av tobaksprodukter* dömas till böter.

